

22. 1. 1918., 29. 1. 1918. і 22. 1. 1919.

З потеред великих днів наших державницьких змагань і нашої державности адрають нас своєю вимовністю вагитні в далекомілі події дні 22. і 29. січня 1918. р. та 22. січня 1919. р. Це пеначе три воєнні стовпи в осередку нашої державности незаніх літ.

22. січень 1918. р. день проголошення IV. Універсалу Центральної Ради, день, на який ждали довго цілі покоління. Грізко гомоніло гучне «Слава», коли на святковому засіданні Центральної Ради голова її проф. Михайло Грушевський проголошував: «Народе України! Твоєю силою, волею, словом утворилась на українській землі свобідна Українська Народна Республіка. Здійснилась давня мрія Твоїх батьків, борців за волю і право робочого люду.»

Тоді наступила найбільш святкова хвилина. Мов завіття заповідь звучали слова: «Від імені Українська Народна Республіка став самостійною від нікого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу.»

Та народилась молода держава в жарі крові, обред закятих боїв. Ворог наступав з усіх боків. У час, коли проходило читання IV. Універсалу, набухи гранат і крісова паліба вже лунали коло будівенку Центральної Ради. Справді «в трудну годину народилась воля України!» Національне будівництво було швидко в початках, а тут вже наступали вороги на всіх фронтах, щоб його знищити.

Першою вимогою не лиш побіди, але й державног існування була організація своєї власної армії. Це

була некуча потреба, що не терпіла проволочки. Тимчасом — на превелику шкоду — не прикладалося до цього діла належної ваги й у ансліді прийшлося на фронт вислати неозброєну як слід молодь, щоб тільки рятувати державу, щоб боронити столицю Київ перед ворожим навалом.

Бо в час, як старе досвідчене поштво розходилося домі в розформовувало готові військові частини, у цей важкий критичний час не було кому держати фронтів перед ворожою навалом.

В цей то час киніно дні 27. 1. 1918. р. на північний вітнінок фронту — на залізну станцію Крути для оборони Києва Студентський Курінь. Цей, нашвидку zorganizований, не завершив ще навіть військового вишколу. Але події нагнали й примушували до боротьби всіх.

Молодь відчувала це й слухняно наказам сповнила жертвенно й карно свої завдання: виконувала накази. Ворог вислав на фронт свої найкращі сили, регулярну армію, — Україна ж протиставила йому свою героїчну запальну молодь — найдорожчий скарб свій.

Дня 29. січня прийшло до збройної боротьби з ворогом. Була вона закята. Згорти можна було предидати її трагічний кінець. Ворог перепажажочими силами окружив молодих героїв з усіх боків. Але наказ наказом: вони бились до останнього. Ранено смертельно команданта куреня Омельченка. Боротьба перемінилась просто в різню. Та українське юнацтво не здавалось. Воно вибрало побіду або смерть.

Бій під Крутами був переломним у визвольних змаганнях. Він своєю вимовністю розворушив широкі народні маси. Він був криком розлуки, який поставив

нове покоління на службу Україні й беззастережно зобов'язав виконувати накази своєї команди.

Дня 22. січня 1919. р. на Софійській Площі в Києві відбулось велике національне торжество. Директорія та представники західно-українських земель проголосували святкове зодіння всіх українських земель в одну українську державу. Уряд України голосив усюму світові, що «од імені по єдино зливаються століттями, одірані одна від одної частини єдиної України, Західно-Українська Народна Республіка (Галичина, Буковина й Карпатська Україна) і Наддніпрянська Велика Україна в одну, єдинопілу суверенну Народну Республіку». Від тоді Західна Українська Народна Республіка стала Західною Областю Української Народної Республіки, а її державний гербом, замість золотого лая на блакитноому полі став Тризуб — знам'я Незалежної України.

Україна зодінилась під одним проводом. Цей акт зодінення зобов'язує нас і досі. Він раз на все перекреслив окупантські намагання розділити й порізати наш народ.

Наступного дня зібрався Трудовий Конгрес і ратифісував цей великої ваги акт. В Трудовому Конгресі взяло участь біля 300 делегатів усіх українських земель. Він теж наділив Директорію майже диктаторськими повноваженнями в кермі державою.

Дня 22. січня 1919. р. і Трудовий Конгрес, який пів свої наради до 28. січня, це були ті великі оформлюючі листи української державности, яких наслідки сягають далеко в майбутне. Вони бо були голосом цілого українського народу. Проголошене тоді зодінення зобов'язує і сьогодні.

Петро Олійник.